

Nederland en Turkije: groene handelsbetrekkingen

2012 is het jaar van de 400-jarige bilaterale betrekkingen tussen Nederland en Turkije. Het was de Nederlandse diplomaat Cornelis Haga die in 1612 toestemming kreeg om onder Nederlandse vlag handel te drijven in het Ottomaanse Rijk. Sindsdien is de band met Turkije nooit onderbroken. Ook in het groene onderwijs is de band tussen Nederland en Turkije speciaal en dat komt mede door de onderlinge uitwisselingen in 2009, 2010 en 2011.

TEKST: MARJOLIJN VAN EENDENBURG | FOTOGRAFIE: JAN VAN WEPEREN

Kies Kleur in Groen daagde het groene onderwijs uit om –in het kader van het jubileum- concrete projectideeën in te dienen die de onderlinge samenwerking tussen Nederland en Turkije zichtbaar maken. Uit alle inzendingen verdienen drie scholen een speciale vermelding. Zij ontvangen elk vijfduizend euro startsubsidie om hun projectidee te realiseren (zie de projectideeën in de kaders).

‘Isa was onder de indruk van de ervaring en expertise van de studenten’

Een ander bijzonder verhaal is dat van de Amsterdamse ondernemer (en focusgroeplid) Isa Kilicarslan. In zijn geboorteplaats Yozgat in Turkije wil hij een melkveehouderijbedrijf naar Nederlands model beginnen. Omdat hij van melkveehouderij geen kaas heeft gegeten, vroeg hij vijf studenten van het Nordwin College om advies.

Turkije is een land van connecties

De redactie sprak met Jan van Weperen en twee melkveehouderijstudenten. In het Friese Oosterwolde is Jan van Weperen al ruim dertig jaar melkveehouder. Op

280 hectare houdt hij samen met zijn broer en neef 480 melkkoeien en 340 stuks kleinvee en is daarmee één van de grootste melkveehouderijen van Nederland. Jan is de vierde generatie die hier boert en de vijfde generatie doet al volledig mee in het management van het bedrijf. In 2006 benaderde AOC Friesland Jan van Weperen omdat het op meerdere fronten slecht ging met de veehouderijopleiding. Nadat hij het vertrouwen van het docententeam had gewonnen, zijn er tal van veranderingen en vernieuwingen doorgevoerd. Praktijk en theorie sluiten nu beter op elkaar aan en de opleiding is niet langer intern gericht. Friesland heeft nu weer een gezonde veehouderijopleiding en ten opzichte van 2006 is de instroom verdubbeld. Jan is nog steeds als coach betrokken bij Nordwin College, zoals AOC Friesland tegenwoordig heet.

Gabriëlle Voshart (21) is een enthousiaste boerendochter die de veehouderij supermooi vindt. “Ik hou ervan om met dieren te werken. Het werk is afwisselend en zo puur.” Ze is inmiddels klaar met haar veehouderijopleiding. In Leeuwarden studeert ze agrarische bedrijfskunde. Ook voor Thijs Riem Vis (21) is het boerderijleven een grote passie. Omdat zijn ouders geen boerenbedrijf hebben, ziet hij zichzelf in de toekomst helaas niet boeren. Hij studeert nu financieel management. Isa’s plan was om in Yozgat drie stallen te laten bouwen

ditie van deze magerke koeien laat duidelijk te wensen over

Turkse mannen ontmoeten elkaar in het theehuis

Het Turkse landschap is indrukwekkend

aandacht voor de van de studenten

De grote agrarische sector in Turkije is verantwoordelijk is voor ruim 10% van de werkgelegenheid.

Veeteeltproducten zoals vlees, melk, wol en eieren vertegenwoordigen een derde van de waarde van de landbouwproductie.

met elk tachtig koeien. Kijkend door hun Nederlandse bril vonden de veehouderijstudenten dat niet logisch en verre van efficiënt. Ze wilden hem op andere gedachten brengen, maar hoe? Dat gebeurde in Friesland waar ze Isa diverse melkstallen lieten zien en hem in contact brachten met melkveehouders. De dag werd afgesloten bij consultants bureau 'The Friesian' waar een financieel adviseur toelichting gaf op het bedrijfsontwikkelingsplan van de studenten. Jan van Weperen denkt dat Isa door deze dag in de gaten kreeg wat voor vlees hij in de kuip had. "Isa was duidelijk onder de indruk van onze ervaring en expertise. Nog diezelfde dag besloot hij om met z'n allen naar Yozgat te gaan."

Tot op het laatste moment was de trip onzeker. Dat had volgens Gabriëlle te maken met Isa's manier van werken. "Niks plannen en ondertussen alles regelen." Uiteindelijk vertrokken Isa, zijn zakenvrienden Mehmet en Ali, Jan van Weperen, de vijf veehouderijstudenten en een subsidioloog begin april voor een week naar Turkije.

Burgemeester

Hoewel Yozgat centraal in Turkije ligt, begon de reis in het zuidelijke Antalya. De drieduizend kilometer naar Yozgat werden in een klein busje afgelegd. Was het niet logischer geweest om naar Ankara te vliegen, dat >>

Isa Kilicarslan

Focusgroeplid Isa Kilicarslan wordt in 1972 geboren in Yozgat (Turkije). Zijn vader werkte toen al twee jaar als gastarbeider in een textielfabriek in Rijssen. In Turkije groeit Isa op met zijn jongere zusje, moeder en oma. Isa bewaart goede herinneringen aan zijn jeugd. Een primitieve vakantie in een klein dorpje op het platteland maakte veel indruk op Isa (zie foto).

Isa leert voor elektromonteur. Op een koude februariochtend in 1989 vertelt zijn moeder hem dat ze naar Nederland gaan verhuizen. Het herenigde gezin vestigt zich in Amsterdam. Isa laat de elektrotechniek voor wat het is en wordt ondernemer. In Amsterdam begint hij een innovatief leasebedrijf voor elektrische auto's dat hij inmiddels heeft verkocht. Nu beheert hij een kleine verzekeringsportefeuille en leidt sinds 2011 samen met een compagnon Transportbedrijf Aryiana.

Twee jaar geleden kreeg Isa het idee om in Yozgat een melkveehouderij te beginnen. Via Kies Kleur in Groen kwam hij in contact met Jan van Weperen en de veehouderijstudenten, aan wie hij zijn plan voorlegde. Met de ondernemersgeest van Isa en kundige vakmensen uit Nederland zien zij een mooie toekomst weggelegd voor de melkveehouderij in Yozgat.

Op bezoek bij de burgemeester van Gelendost, dat bekend staat om zijn lekkere appels

De universiteit

Samen eten van een gerecht is een teken van verbondenheid

'Turkije ontwikkelt zich uiteindelijk op zijn eigen manier'

vlakbij Yozgat ligt? Jan: "Turkije is een land van connecties. Als je daar iets wilt, gebruik je je netwerk". In alle plaatsen die ze bezochten - Isparta, Burdur, Konya, Nevşehir – hadden Isa en zijn zakenvrienden connecties. Dat leverde veel nuttige bezoeken op. Het was apart om te zien dat degene die in een bepaalde plaats connecties had, op dat moment ook de bestuurder van het busje was. Dit zegt volgens Jan iets over de Turkse cultuur. "Hier ben ik en ik ben belangrijk."

Thijs was onder de indruk van het Turkse landschap. "Het is prachtig. Je ziet mooie hoogvlakten waar geiten en schapen grazen. Rondom liggen besneeuwde berg-

toppen." In tegenstelling tot het subtropische Antalya heerst er in Yozgat een landklimaat en zijn er 's zomers en 's winters grote temperatuurverschillen.

Samen bidden

Het Nederlandse gezelschap dompelde zich een week onder in de Turkse cultuur. Ze hebben heel wat thee gedronken en met elkaar de waterpijp gerookt. Thijs was weg van Lahmacun - vlees op deeg – beter bekend als Turkse pizza. Jan, Gabriëlle en Thijs bezochten verder een moskee, waar Isa voorging in gebed. Dat maakte op alle drie grote indruk. "Bidden is een beleving van binnenuit die heel intens is. Door die beleving met ons te delen, gaf Isa uiting aan een stukje verbondenheid," zegt Jan.

Groeiende wereldeconomie

Waar in Nederland alles met de weg der geleidelijkheid verloopt, ontwikkelt Turkije zich momenteel storm-

In Turkije zijn circa 1.900 Nederlandse bedrijven actief, Nederland behoort tot de top 3 van investeerders in Turkije

Oriënteren op de Oriënt - Wellantcollege Den Haag

Wellantcollege Westvliet is een vmbo-groenschool aan de rand van Den Haag. Op school is er weinig van te merken dat de helft van de Haagse bevolking allochtoon is. Er is nauwelijks contact met allochtone leeftijdgenoten. Hoog tijd voor 'Oriënteren op de Oriënt'. Het plan is om naar Turkije te gaan, waar leerlingen, docenten en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven op zoek gaan naar verschillen en overeenkomsten tussen elkaar en rondom groene thema's. Hoe kijkt Turkije bijvoorbeeld aan tegen diervoorziening? Juist in contacten met andere culturen leren jongeren veel over zichzelf. Door samen op te trekken, ontstaat er wederzijds begrip en kan dit bezoek de basis vormen voor een langdurige samenwerking en vriendschap. De school begint met contact leggen met Turkse Nederlanders in de eigen omgeving.

wellantcollege

achtig handgeschilderde aardewerk schalen

Jan, Gabriëlle en Thijs in de tuin van de Jan's boerderij in Oostervolde

Jan van Weperen

Turkije is wereldwijd de grootste producent van hazelnoten, kersen, vijgen, abrikozen, kweeperen en granaatappels

achtig. Met één van de snelst groeiende economieën ter wereld kan Turkije, volgens het IMF, in 2050 uitgroeien tot de negende wereldeconomie. Hun economie staat nu nog op de zeventiende plaats, net achter Nederland. Wat merk je daarvan als je in Turkije bent? Het viel Thijs op dat steden met een universiteit, zoals Yozgat, het hardst groeien. "Je ziet daar veel beton van alle (woning)bouwprojecten."

Ook de agrarische sector groeit. In de helft van alle provincies lopen er agrarische stimuleringsprojecten. Dat is soms kleinschalig, waarbij elk gezin een koe krijgt, maar ook grootschalig. Jan vertelt dat er dit voorjaar een boerenbedrijf is gestart waar veertig gezinnen in totaal 1.200 koeien houden. "Mensen zijn gewend om met hun koeien in huis te leven. Een gemiddeld boerenbedrijf heeft minder dan tien koeien. Lukt het deze mensen om in dit tempo zulke grote veranderingen door te maken? Schaalvergroting is een ingewikkeld proces. Het zijn voor ons interessante ontwikkelingen om te volgen."

Als ervaren melkveehouder viel het Jan op dat de kwaliteit van de koeien matig was. "Het voer heeft veel aandacht. Een constante voerkwaliteit is ontzettend belangrijk, maar bij sommige boeren was het voer op en kregen hun koeien stro met wat maïsstengels. Daar kunnen koeien geen melk van geven." Nederland heeft in Turkije als veehouderijland een goede naam. Ondanks de roep om kennis vanuit Turkije kan het Nederlandse groene onderwijs daar in Jan's beleving slechts ten dele betekenisvol zijn. "Turkije kan het Nederlandse landbouwbeleid niet kopiëren. We kunnen kennis brengen, maar uiteindelijk ontwikkelt Turkije zich op zijn eigen manier." ■

De bindende kracht van Groen: samen leren en samen werken

Stoas Wageningen | Vilentum Hogeschool

Een tuincentrum in Istanbul naar Europees model. Dat is de opdracht die Stoas-studenten in het kader van de module Marketing en Communicatie onlangs afrondden. In Nederland en Turkije onderzochten ze de samenwerkings- en marktmogelijkheden van het Turks-Nederlandse bedrijf Syam, dat kamer- en tuinplanten en snijbloemen kweekt en verkoopt. Syam bevoorraadt tuincentra in Nederland en Turkije. Marktmogelijkheden, communicatiebeleid en scholingsbehoefte zijn aspecten die de studenten onder de loep namen. Voor studenten met een multiculturele achtergrond was dit een aantrekkelijk onderwijsprogramma. Voor de Turkse partij leverde de samenwerking een schat aan strategische informatie op. Duidelijk een win-win situatie waar de onderlinge contacten van opbloeden.

Citaverde College Horst Uitwisseling Nederland Turkije op de Floriade

Citaverde College in Horst greep de Floriade in Venlo aan om de handelsbetrekkingen tussen Nederland en Turkije te vieren. Van 18 tot en met 25 april was er voor vmbo-leerlingen een culturele uitwisseling met het Doga Kolegi. Dat is een moderne groene privéschool in de buurt van Istanbul. Hoogtepunt van het bezoek was de viering van 'de dag van het kind' die met scholen uit tien andere landen werd gevierd. Het werd een interculturele happening boordevol dans en cultuur. Bij Turkse gastgezinnen maakten de vmbo'ers kennis met de warme Turkse gastvrijheid. Het is de bedoeling dat de Turkse leerlingen ook nog een tegenbezoek aan het Citaverde College gaan brengen.

